

szempont is vezet. Már nemcsak az Indiai-Óceán felé vezető ut a fontos, de ugyanolyan fontos a mezopotámiai nyersolajtelepek felé vezető ut biztonsága is. Az angol imperializmus megiratlan politikai programjában életszabály, hogy azok az országok, amelyek India felé és a petróleummezők felé vezető uton fekszenek, közvetlenül vagy közvetve angol uralom alá kell kerüljenek. Ezért nagyjelentőségű Anglia szempontjából, hogy milyen lobogó leng a Gallipoli félszigeten, ezért küzd egész erejével Egyiptom függetlensége ellen és általában ezért van az, hogy a fontos tengeri támpontok körül fekvő országok egyike sem tudott teljes függetlenséget kivívni magának. Ez áll a Panama-csatorna esetében, ugyanez a helyzet Egyiptomban s az arab félszigeten éppen úgy, mint Sziámban vagy a Gibraltár körül. Egyetlen kivétel talán ez alól a szabály alól a mai Törökország, amely a lausannei-szerződés ellenére is meg tudta őrizni függetlenségét. Ennek pedig az a magyarázata, hogy 1923-tól kezdve a Szovjetunió szakítva a cári Oroszország erőszakos Dardanella-politikájával, olyan megoldást talált, amely egyetlen cári külpolitikusknak sem jutott eszébe. A „török portást” eszköz helyett barátjává tette. A lausannei-konferencián arra kényszerítették Törökországot, hogy a Dardanellák vonalát, le egészen a Gallipoli-félsziget csucsáig, semlegesítse, az ágyútelegeket leszerelje s végig a hatalmas tengerparton a világítótoronyok őrségén kívül ne tartson egyetlen őrszemet sem. A fiatal török állam tiltakozását egyedül a Szovjetunió támogatta s amikor 1936 tavaszán az abesszín ügyekkel elfoglalt nyugati külügyminiszteriumokban Mustafa Kemál bejelentti, hogy a Dardanellákat újra megerősíteni kényeszerül, mert: „...az egyre sűrűbben ismétlődő politikai válságok, valamint az egyetemes biztonság gépezetének megbénított mozgókészsége, amelynek alapján különben a lausannei-határozatok készültek, nem nyújtják többé a török területek számára azt a biztonságot, amire annak szüksége volna.” — ezt a tételt a török köztársaság szövetségese, a Szovjetunió, amelynek politikája a kérdés háttérében huzódott meg, erőteljesen alátámasztotta. Az oroszok az elmúlt évszázadbéli cári Dardanella-politikával szemben ma a török köztársasággal való megegyezést és barátságot, nemkülönben a tengerszoros teljes lezárását kívánják.

NYIKOLAJ ALEXEJEVICS NYEKRASZOV: SZÜLŐFÖLD

Fordította: PERVY PÉTER

*És itt vagyok megint
az ismerős helyen,
ahol apám élték,
dörén, gyümölcstelen;
nagy lakomák során,
ivással és falással,
kis szennyes zsarnokok,
esztelen nagyzolással,
hol adatott nekem
világra megszületnem
és túrni megtanulnom
s gyűlölni mérhetetlen;*

*hol eltitkolva azt,
ami bensőmbé forr
még én is földes ur
voltam valamikor;
hol még idő előtt
megrontott lelkem ébredt,
és benn a nyugalom
oly gyorsan semmivé lett,
hol már nem gyermeki
rajongás tűziben,
oly tulontul korán
elégett a szívem.*

Az elmúlt ifjuság
— kívül, mint ék-kövekkel
befödve csillogó,
pompázatos nevekkel —
rossz mérget ontva rám
kivédhetetlenül:
teljes szépségiben
előttem felmerül.

Sötét, sötét a kert...
kinek az arca fordul
bánattól betegen
felém a nagy fasorbul?
Zokognod, ó anyám,
tudom mért kell neked,
tudom ki rontja meg
ártatlan életed!
Konok hóhérodát
lerázni nem tudod már,
érezed, hogy errül itt
hiába álmodoztál;
hogyan fellázadni merj:
riástart e gondolat,
némultan, mint a rab,
görnyedsz igád alatt.
De én azt is tudom,
hogyan mit szenvedsz magadban,
akartál élni büszkén,
szebben és szabadabban,
és mégis, mindazért,
mit rád mért zsarnokod:
halálos ágyadon
bocsánatot kapott.

S ki együtt szenvedett
a néma szenvedővel,
a szégyenét tűrő
bánatkínzóta nővel,
ó nővérem, te sem vagy
már az élők között.
A szajhák és pecérek
gazdája kiűzött
házából aljason.
Aztán a neje lettél
egy olyan idegennek,
akit sosem szerettél.
S megismétléd anyánk
sorsát, de oly hideg
mosollyal fekvél
ravatalod rideg
nárnáján, hogy a hóhér,
ki elhagyta a sírba,
megszánta holt leányát
s lerokkanta rája sírva.

Im, itt a szürke ház...
rajt némaság remeg,
rimák, ebek, bohócok,
szolgák bent nincsenek.
És egykor? Ó, emlékszem:
volt élet itt, de nyomta
valami rémület
s a lelket gyászba vonta.
Én dajkához futottam...
Ó dajkám, mily sokat
sirtam öledbe, ha
szivem majd megszakadt!
Nevedre még soká
ellágyulás fogott el.
Ez áhítat belőlem
vajjon mikor fogyott el?
Mert jószágodra, mely
káros volt s oktalan,
ma hogy ha gondolok:
nem hagyalak zoktalan,
hisz újra gyűlölet
borít felhőt fölébem...

Nem! Lázadó s komor
ifjúkorom ölében
nincs szép emlékezés,
nincs lány zsongású hang,
sőt inkább: mind a rossz,
mi később rám zuhant
s átokként rámtapadt
az élet bőségszátuján,
mind-mind itt született,
szülőföldem határán.
E gyűlölt tájakon
szemem most körbejár,
s látom, hogy a sötét
liget kiirtva már,
s hol izzó nap hevét
hús árnyék enyhítette,
most elpörkölt mezőn
a csorda áll lihegve,
s fejét lógatja mert
kiszáradt a patak...

S rozzantan hallgat itt
a pusztai urak lak,
hol csendett a pohár,
tívornya-lárma zugott,
s az elnuomott kincsek
örök nuögése bugott,
s hol szabadon s vígan
csak egy ember lakott:
az, ki a többire
oly szörnyű súlyt rakott.